

Lóska Lajos

A rajzoktól a tekercsképekig

Nátyi Róbert –
Sinkó István (szerk.):
Szabados Árpád

Szegedi Szabadtéri Játékok,
2020, 263 oldal

Katalógusként és könyvként egyaránt forgatható a Szabados Árpád (1944–2017) életútját bemutató, többszerzős kiadvány. A művész pályája köztudottan gazdag és sokrétű. Grafikus és festészeti életműve mellett jelentős volt művészetpedagógiai ténykedése: vezette a GYIK Műhelyt, évtizedekig oktatott a Képzőművészeti Egyetemen. De szerkesztette a betiltott, régi Mozgó Világot is, emellett számos publikáció szerzője.

Az 1960-as évek második felétől induló munkásságának első szakaszát a figurális, majd expresszív és szürreális ábrázolásmód jellemzi (*Dante illusztráció – jégben*, 1966). Ezt követik a gyerekrajzok ihlette művek, illetve a koncept art és az akcióművészet ösztönözte fotók (*Kezek*, 1976–77). Az 1980-as évek közepétől – művészetének leghosszabb, leggazdagabb periódusában – a gyerekrajzok és a falfrók stílusát ötvözi a new wave festészet mozgalmas gesztusaival. Ekkor születtek a színes monotípiái (*Délről*, 1993) és mindenekelőtt a hatalmas méretű tekercsrajzai (*XX. századi kifestőkönyv*, 1992–93). Az életpálya utolsó etapját a színes, lírai nonfiguratív festmények zárják (*Szepezd*, 2015).

A kötetben ezekbe a korszakaiba nyerünk bepillantást szakavatott szerzők segítségével. Az írások sorát Révész Emesének az alkotó rajzait elemző tanulmánya nyitja. A korai linómetszetek bemutatása után a főiskolás évek végén készült *Dante-illusztrációkat* (1966–68) emeli ki. Ezt követően a gyerekrajzok és a graffitik hatását méltatja művészetében, valamint szól a művész litográfiáiról és tekercsrajzairól is.

Festői munkásságáról Natyi Róbert írt dolgozatot. Ebben kifejti, hogy a korai expresszív grafikák után a 80-as évek közepétől fordul érdeklődése a piktúra felé, és fokozatosan váltja fel kompozícióinak vonalhoz kötöttségét a színre és foltokra épülő, par excellence festői formaképzés. Ezt a művészi utat a következőképpen jellemzi: „Szabados Árpád hatalmas ellentéteket tudatosan felvállaló, három évtizednyi festői pályafutása rengeteg impulzust magába olvasztott a kortárs művészet akkori, aktuális irányzataiból (koncept art, informel, Heftige Malerei, transzavantgárd, graffiti, art brut stb.), ennek ellenére mindvégig művészetének hiteles bázisát jelentette a tradícióhoz több szálon történő kötődés, amely persze rá jellemzően csak nagyon távoli analógiákon keresztül mutatkozik meg.” Az utolsó írás szerzője Üveges Krisztina, aki Szabados „képzőművészeti fotóival” foglalkozik.

SZABADOS ÁRPÁD

REK

A tanulmányfüzért visszaemlékezések zárják. Sinkó István Szabadosnak Újpesten, a Derkovits Ifjúsági Házban 1969-től a 70-es évek közepéig működő szakkörét, míg Szemadám György a Magyar Nemzeti Galériában a művész által 1975–88 között vezetett GYIK Műhelyben kifejtett oktatói tevékenységét méltatja.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezt követően Szabados Árpád művészetpedagógiai munkássága nem zárult le, sőt kiteljesedett, ugyanis 1984-től több évtizeden keresztül egészen nyugdíjazásáig a Képzőművészeti Egyetemen tanított. Remélhetőleg egyetemi oktatói, valamint folyóirat-szerkesztői tevékenységéről is olvashatunk majd egy következő, összegző monográfiában.

E hiánytól eltekintve kijelenthetjük, hogy a számos reprodukciót tartalmazó könyv-katalógus teljesítette feladatát, sikerül az érdeklődőket megismertetnie egy fontos, sajnos már lezárt életművel.